

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12Co/23/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8716208221
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Krochta
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8716208221.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Krochtu a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Andreja Radomského v spore žalobcov: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXXX/XX, D. - E., 2/ F. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. XX/X, XXX XX D., adresa na doručovanie H. XX, XXX XX D., proti žalovaným: 1/ I. F. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D., XXX XX D., t.č. bytom E. XX/X, XXX XX D., zastúpený procesným opatrovníkom: F. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. X, XXX XX D., 2/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D., XXX XX D., t.č. bytom E. XX/X, XXX XX D., o vypratanie nehnuteľnosti s príslušenstvom, o odvolaní žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Poprad, č.k. 9C/302/2016-199 zo dňa 28. septembra 2022, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„I. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní vypratať nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. XXXX vedenom Okresným úradom Poprad, katastrálnym odborom pre Obec D., K. D., L. H. D., a to parcely registra C parc. č. XXXX - druh pozemku záhrady o výmere 505 m², parc. č. XXXX - druh pozemku zastavané plochy a nádvoria o výmere 372 m² a stavbu - rodinný dom súpisné č. XX, postavený na parcele č. XXXX a odovzdať ich žalobcom do 15.dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalobkyne majú voči žalovaným nárok na 100% náhradu trov konania, ktoré budú vyčíslené samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), čl. 20 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky, § 123, § 124, 126 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, § 230, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok.

3. Vychádzal zo zistenia, že pôvodný žalobca 1/ a žalobkyňa 2/ v čase podania žaloby boli zapísaní na liste vlastníctva č. XXXX v k.ú. D. ako podieloví spoluvlastníci nehnuteľností. Nakoľko žalobca 1/ v priebehu súdneho konania zomrel, ako jediná dedička po ňom vstúpila do jeho spoluvlastníckych práv súčasná žalobkyňa 1/, jeho manželka, ktorá je na predmetnom liste vlastníctva vedená ako spoluvlastníčka predmetných nehnuteľností a titulom nadobudnutia spoluvlastníctva je dedičské rozhodnutie vydané v dedičskom konaní po poručiťovi sp. zn. XX/XX/XXXX, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 20.05.2021. Tieto skutočnosti medzi stranami sporné neboli. Rovnako medzi stranami nebolo sporné, že na základe právoplatného rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 11C/1237/90-454 zo dňa 29.09.1999 bolo zrušené podielové spoluvlastníctvo žalobcov (pôvodný žalobca 1/ a žalobkyňa 2/) a žalovaného 1/ k predmetným nehnuteľnostiam s tým, že boli prikázané do vlastníctva žalobcov s povinnosťou vyplatiť žalovaného 1/ z jeho spoluvlastníckeho podielu. Aj keď zo strany žalovaných

bola namietaná správnosť uvedeného rozsudku, ktorý bol potvrdený rozsudkom odvolacieho súdu a nadobudol právoplatnosť dňa 28.11.2000, nič to nemení na skutočnosti, že spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností zapísanými na liste vlastníctva sú žalobcovia (teraz žalobkyňa 1/ ako právna nástupkyňa pôvodného žalobcu v 1/ a žalobkyňa 2/). Nesporné medzi stranami sporu bolo aj to, že žalovaní predmetné nehnuteľnosti užívajú, bývajú v nich a podľa tvrdenia žalobcov im ako vlastníkom bránia vo vstupe do nich a v ich udržiavaní. Ako je zrejmé aj z výzvy F. D. z XX.XX.XXXX, primátor mesta vyzval vlastníkov vykonať nevyhnutnú údržbu stavby spočívajúcu v oprave fasády, komínového telesa a oplatenia, nakoľko dochádza k priamemu ohrozeniu zdravia, resp. života osôb, či vážnemu poškodeniu majetku. Súd mal k dispozícii aj rozhodnutie K. H. E. D. M. D.. D.. XXX/XX/XX, N. XX.XX.XXXX, ktorým bola žalovaná 2/ uznaná vinnou z priestupku proti občianskemu spolunažívaniu, keď bezdôvodne odmietla vpustiť pôvodného žalobcu 1/ a žalobkyňu 2/ do domu s tým, že za prítomnosti hliadky mestskej polície povedala, že v dome nemajú čo hľadať. Z rozhodnutia K. H. E. D. M. XXX/XXXX N. B. XX.XX.XXXX mal zase preukázané, že žalovaný 1/ bol uznaný za vinného z priestupku na úseku hospodárenia s bytmi a nebytovými priestormi z dôvodu, že neoprávnene užíva rodinný dom na E. O. M. XX/X E. D. napriek tomu, že rozsudkom Okresného súdu Poprad sp. zn. 11C/1237/90 mu bolo zrušené podielové spoluvlastníctvo k tomuto rodinnému domu a rozsudok bol potvrdený aj rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/91/00 zo dňa 07.09.2000. Správny orgán konštatoval, že napriek uvedeným skutočnostiam I. B. úmyselne protiprávne užíva uvedený rodinný dom. Oboma rozhodnutiami boli vinníkom uložené pokuty ako sankcie za spáchanie priestupkov.

4. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že výzva mesta Poprad, rozhodnutie K. H. E. D. a rozhodnutie K. H. E. D. dosvedčujú opak tvrdení žalovaných, že sú to práve žalobcovia, ktorí vyvolávajú konflikty, a tiež spochybňujú snahu procesného opatrovníka žalovaného 1/ na mimosúdne vyriešenie veci. Ak by o to žalovaní mali záujem, mohli tak urobiť už pred mnohými rokmi (podielové spoluvlastníctvo bolo zrušené právoplatne v roku 2000), alebo aj v priebehu tohto súdneho konania, ktoré sa začalo podaním žaloby ešte v septembri 2016. V kontexte týchto okolností sa postoj žalovaných javí len ako snaha o oddialenie splnenia si povinnosti nehnuteľnosti vypratať a umožniť vlastníkom nakladať s nimi spôsobom, ako uznajú za vhodné. Nie je vecou žalovaných, či chcú žalobcovia, ako vlastníci, nehnuteľnosti užívať, predať, založiť, alebo nakladať s nimi iným spôsobom. To uviedol v súvislosti s jedným z tvrdení žalovaných, že úmyslom žalobcov je nehnuteľnosti predať. K vznesenej námietke prekážky právoplatne rozhodnutej veci v súvislosti s rozsudkom Okresného súdu Poprad vydaným v konaní sp. zn. 7C/8/2021 dňa 19.12.2005, ktoré konanie bolo právoplatne ukončené uviedol, že sa nestotožnil s názorom, že v danom prípade predstavuje právoplatné rozhodnutie (právoplatné dňom 09.02.2006) v konaní sp. zn. 7C/8/2021 prekážku res iudicata pre toto prebiehajúce súdne konanie, aj keď v čase podania žaloby išlo o tých istých žalobcov a ten istý predmet konania. Jednak žalovaná 2/ nebola účastníčkou konania sp. zn. 7C/8/2021, už tu teda absentuje podmienka, aby mohlo ísť o prekážku rozhodnutej veci, ale tiež uviedol, že v spomínanom konaní bola žaloba zamietnutá predovšetkým z dôvodu riadneho nevymedzenia okruhu pasívne legitimovaných osôb, teda z procesných dôvodov. Naliehavý právny záujem na podaní predmetnej žaloby je nepochybný. Žalobcovia, ako vlastníci dlhé roky nemôžu nakladať so svojím vlastníctvom, ich vlastnícke právo je ohrozené práve konaním žalovaných, ktorí bez akéhokoľvek právneho dôvodu (v dome nemajú žiadne užívacie právo, nájomný vzťah..) im bránia v jeho realizácii. Zároveň poukázal na to, že v spomínanom konaní bola žaloba zamietnutá z dôvodu procesnej neprípustnosti bez jej vecného preskúmania, čo nezakladá prekážku rozhodnutej veci do budúcnosti. V súvislosti s námietkami žalovaných, že žalovanému 1/ nebola vyplatená cena za jeho spoluvlastnícky podiel uviedol, že ak by aj nebolo pravdivé tvrdenie žalobcov o vyplatení jeho dlhov v rámci exekučných konaní, toto nie je relevantným pre meritórne rozhodnutie o žalobe na vypratanie nehnuteľností. Nejedná sa o synalagmatické záväzky, žalovaný 1/ mal rovnakú možnosť vymáhať svoje práva, ak neboli splnené dobrovoľne, v jeho prípade podaním návrhu na vykonanie exekúcie. Uviedol, že je prinajmenšom zvláštne tvrdiť, že po tom, ako mu exekútori zexekvovali skoro celý majetok, nemal odvahu obrátiť sa na exekútora a vymôcť si svoj peňažný nárok za spoluvlastnícky podiel. Poukázal pritom napr. na jedno rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5 Sžf 65/2011, ktoré sa zaoberá už starou rímskou zásadou o tom, že práva patria bdelym. Ustanovenie § 126 Občianskeho zákonníka upravuje nárok vlastníka, žalobcov, na súdnu ochranu žalobou na vydanie veci (actio reivindicatio), nakoľko do ich vlastníckeho práva je neoprávnene, t.j. bez právneho dôvodu zasahované, žalovaní zadržávajú vec, v tomto prípade nehnuteľnosti vyššie špecifikované a odmietajú ich vypratať a vydať žalobcom, ktorí ich majú vo svojom vlastníctve. S poukazom na uvedené skutočnosti a v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

5. O trovách konania rozhodol tak, že plne úspešným žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O ich výške bude rozhodnuté samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, teda po právoplatnosti rozsudku.

6. Proti rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie žalovaní, a to v celom rozsahu. Odvolanie podali z dôvodu porušenia dobrých mravov, nesprávneho právneho posúdenia veci a tiež z dôvodu, že konanie má inú vadu, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Uviedli, že v predmetných nehnuteľnostiach majú odložené veci a bývajú tam so svojim mentálne postihnutým vnukom a jeho otcom napriek tomu, že ich žalobkyňa 2/ ešte v roku 2006 odhlásila z trvalého pobytu, pritom sa sama z domu odsťahovala ešte v roku 1988. K rozsudku 11C/1237/90 uviedli, že súd v ňom rozhodoval o návrhu žalovaného 1/ o rozdelení spoluvlastníctva s tým, že dom v ktorom býval aj s rodinou si ponechá a súrodencov, ktorí majú bývanie svojich rodín vyriešené vyplatí. Súd prvej inštancie tak aj rozhodol, ale po odvolaní súrodencov odvolací súd rozhodnutie zrušil, pričom v opakovanom rozhodovaní súd prvej inštancie rozhodol opačne. Zdôraznil, že žalobcom ide len o to, aby predmetné nehnuteľnosti, ktoré sa nachádzajú na lukratívnom mieste mohli speňažiť. Pre zaujímavosť predložili článok novinára A. G. zo dňa XX.XX.XXXX, ktorý bol zverejnený na internete a ktorý celú kauzu bližšie oznamuje. Opätovne zdôvodnili, že v predmetnej veci existuje prekážka res iudicata, keďže rozhodnutím súdu prvej inštancie č.k. 7C/8/01-170 zo dňa 19.12.2005 bola žaloba o vypratanie nehnuteľnosti zamietnutá, avšak podľa tohto rozsudku súdu prvej inštancie je povinný vysťahovať sa spolu s manželkou, mentálne postihnutým vnukom a jeho otcom a nasťahovať sa zrejme niekde pod most. Žalobcovia, ktorí majú svoje bývanie vyriešené na slušnej úrovni do dnešného dňa nezaplatili nič a svoje tvrdenia, že vyrovnali za žalovaného 1/ jeho dlhy exekútorovi alebo, že túto sumu započítali s nájomným, ktoré im bol povinný platiť tiež ničím nepreukázali. Z čoho potom mal žalovaný 1/ so svojou rodinou zabezpečiť náhradné bývanie. Navyše žaloba bola podaná za účelom, aby žalobcovia mohli predmetné nehnuteľnosti predať a tak sa obohatiť, čo je v rozpore s dobrými mravmi. Záverom žiadali o oslobodenie od súdneho poplatku za podané odvolanie s poukazom, že doteraz boli vo všetkých sporoch, ktoré viedli oslobodení od platenia súdnych poplatkov na základe preukázaných príjmov a výdavkov. Navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žaloba sa v celom rozsahu zamietla a žalobcovia sú povinní uhradiť žalovaným všetky trovy prvoinštančného a aj odvolacieho konania.

7. Žalobkyňa 1/ k podanému odvolaniu uviedla, že odvolanie žalovaných považuje za bezpredmetné a navrhuje, aby odvolací súd odvolanie žalovaných v plnom rozsahu zamietol a potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Mala za to, že argumenty žalovaných im súd prvej inštancie rozsudkom jasne vysvetlil a ich tvrdenia vyvrátil. Životnú situáciu, v ktorej sa ocitli žalovaní si spôsobili sami svojim konaním. Žalovaní namietajú dobré mravy, avšak podľa nich je v súlade s dobrými mravmi to, že nemajú k nehnuteľnosti žiadne vlastnícke a ani iné právo a napriek tomu sa v nehnuteľnosti zdržiavajú a vlastníka a ani nikoho iného (údržba domu, sanitárna kontrola a pod.) do nej nechcú pustiť. Uviedla, že nehnuteľnosť žalovaní totálne zdehonestovali. Vo vzťahu k námietke právoplatne rozhodnutej veci uviedla, že ak by bolo tvrdenie žalovaných pravdivé, súd by vo veci nekonal. Záverom poukázala na čl. 20 Ústavy SR, ktorý jej zaručuje právo vlastníť majetok a nakladať s ním podľa vlastného uváženia, teda ako naloží s nehnuteľnosťou je jej vec.

8. Žalobkyňa 2/ sa k podanému odvolaniu vyjadrila tak, že odvolanie žalovaných považuje za bezpredmetné a navrhuje, aby odvolací súd odvolanie žalovaných v plnom rozsahu zamietol a potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Mala za to, že argumenty žalovaných im súd prvej inštancie rozsudkom jasne vysvetlil a ich tvrdenia vyvrátil. Životnú situáciu, v ktorej sa ocitli žalovaní si spôsobili sami svojim konaním. Žalovaní namietajú dobré mravy, avšak podľa nich je v súlade s dobrými mravmi to, že nemajú k nehnuteľnosti žiadne vlastnícke a ani iné právo a napriek tomu sa v nehnuteľnosti zdržiavajú a vlastníkov od roku 1989 do nej nechcú pustiť. Uviedla, že žalovaní nehnuteľnosť za 33 rokov naťahujúcich sa súdnych sporov a súdnych prietahov so žalovanými ju totálne zdevastovali (od výbuchu bomby, neinvestovanie do udržiavania nehnuteľností, svojvoľných technických zásahov, až po devastáčnú policajnú raziu vyšetrovateľov a C.). Vo vzťahu k námietke právoplatne rozhodnutej veci uviedla, že ak by bolo tvrdenie žalovaných pravdivé, súd by vo veci nekonal. Zároveň dala do pozornosti, že žalovaní v predmetnej nehnuteľnosti vykonávajú trestnoprávnu činnosť (kauza B. a týraná žena zo dňa XX.XX.XXXX, kde žalovaní boli obvinení a sú stíhaní na slobode zo zločinu pozbavenia osobnej slobody formou spolupáchateľstva). Z uvedeného dôvodu je nutné vo veci rozhodnúť tak, aby sa zabránilo ďalšiemu páchaniu trestného/ných činu/ov v jej osobnom vlastníctve. Záverom poukázala

na to, že Ústava SR jej zaručuje právo vlastníť majetok a nakladať s ním podľa vlastného uváženia, teda ako naloží s nehnuteľnosťou je len jej osobná vec.

9. Žalovaní sa k podaným vyjadreniam žalobcov nevyjadрили.

10. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (ustanovenie § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“)), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (ust. § 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je nutné zrušiť.

11. V prvom rade žalovaní v podanom odvolaní opätovne vzniesli námietku res iudicata, t.j. námietku právoplatne rozhodnutej veci. Žalovaní uvedenú námietku vzniesli už v priebehu prvoinštančného konania a súd prvej inštancie sa s ňou vypořiadal v bode 23. svojho odôvodnenia, pričom odvolací súd sa s uvedenými závermi súdu prvej inštancie plne stotožňuje. Prekážka res iudicata predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, ktorej podstatou je to, že o tej istej veci, o ktorej sa už raz právoplatne rozhodlo, nemožno rozhodovať opäť. Ak by sa teda začalo konanie o veci, o ktorej sa už raz právoplatne rozhodlo a ktorá sa týka tých istých strán (bez ohľadu na ich procesné postavenie) a toho istého predmetu konania, je daná prekážka právoplatne rozhodnutej veci v dôsledku čoho je potrebné konanie zastaviť. V predmetnom prípade malo prekážku res iudicata podľa názoru žalovaných založiť rozhodnutie Okresného súdu Poprad, sp. zn. 7C/8/2001 zo dňa 19.12.2005, v ktorom sa právny predchodca žalobkyne 1/ a žalobkyňa 2/ domáhali vypratania dotknutých nehnuteľností voči žalovanému 1/. Ako už vyplýva zo spomínaného odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, účastníčkou konania sp. zn. 7C/8/2001 nebola žalovaná 2/, teda už len z tohto dôvodu nebola založená prekážka res iudicata. Napokon odvolací súd zdôrazňuje, že aj keby žalovaná 2/ bola účastníčkou konania sp. zn. 7C/8/2001, ani vtedy by nebola naplnená prekážka res iudicata, pretože v spomínanom konaní nedošlo k vecnému prejednaniu nároku žalobcov a k rozhodnutiu v merite veci, pretože žaloba bola zamietnutá z procesných dôvodov, a to pre nedostatočné vymedzenie okruhu pasívne vecne legitimovaných osôb. Odvolací súd zdôrazňuje, že takéto procesné rozhodnutie nezakladá prekážku res iudicata (viď napr. bod 27. odôvodnenia uznesenia Ústavného súdu SR, č.k. I. ÚS 209/2014-33 zo dňa 07.05.2014). Odvolací súd tak túto odvolaciu námietku žalovaných vyhodnotil ako nedôvodnú.

12. Žalovaní v podanom odvolaní taktiež namietali, že konanie žalobcov je v rozpore s dobrými mravmi. Naplnenie uvedeného vzhľadli jednak v účele podanej žaloby, ktorým má byť predaj dotknutej nehnuteľnosti, avšak doposiaľ nemajú vyriešené svoje bývanie, keďže im zo strany žalobcov nebolo vyplatené finančné plnenie titulom zrušenia a vypořiadania podielového spoluvlastníctva. Zároveň zdôraznili, že v dotknutej nehnuteľnosti bývajú so svojim mentálne postihnutým vnukom a jeho otcom a sám žalovaný 1/ má zdravotné problémy. Odvolací súd zistil, že uvedená námietka bola zo strany žalovaných vznesená už v priebehu prvoinštančného konania, a to konkrétne na pojednávaní konanom dňa 07.09.2022 (viď č.l. 194). Naproti tomu žalobcovia poukazovali na skutočnosť, že žalovaní nemajú k nehnuteľnostiam žiadne vlastnícke ani iné právo a napriek tomu sa v nehnuteľnostiach zdržiavajú a vlastníka a ani nikoho iného do nich nechcú vpustiť a nehnuteľnosti totálne zdevastovali.

13. Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

14. Podľa § 123 Občianskeho zákonníka, vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

15. Podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje.

16. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/49/1996 publikovaného v Súdnej praxi 38/1997, § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemá vlastnú normotvornú platnosť, ale upravuje iba spôsob aplikácie a interpretácie ustanovení, ktoré priamo upravujú právne vzťahy a to na základe všeobecných morálnych pravidiel, pravidiel elementárnej slušnosti a tolerancie a morálneho

charakteru konajúcich. Paragraf 3 Občianskeho zákonníka umožňuje posúdiť vec súdom v tom smere, či výkon daného subjektívneho práva je v súlade s dobrými mravmi a v prípade, že tomu tak nie je, odoprieť tomuto právu ochranu. Ide o výnimočný prípad, kedy výkon práva vážne poškodí užívateľa veci bez toho, aby vlastníkov priniesol zodpovedajúci prospech a vyhovie žalobe by sa dotýkalo významného práva žalovaných, a to práva na bývanie.

17. Podľa Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 26/2010, súd môže zohľadniť všetky relevantné individuálne okolnosti veci a prihliadnuť na ne aj cez prizmu dobrých mravov.

18. Ústava pojem obydlie bližšie nedefinuje, nakoľko základné práva a slobody podľa ústavy je potrebné vykladať a uplatňovať v zmysle a v duchu medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách (Pl. ÚS 5/93, Pl. ÚS 15/98) aj na článok 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv.

19. Právo na ochranu domova je všeobecne pre každého zaručené aj článkom 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, podľa ktorého nikto nesmie byť vystavený svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života, do rodiny, domova alebo korešpondencie ani útokom na svoju česť a povesť. Právo na primerané bývanie (byť, domov) zaručuje článok 11 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, v zmysle ktorého zmluvné strany paktu uznávajú právo každého jednotlivca na primeranú životnú úroveň pre neho a jeho rodinu, zahrňujúce dostatočnú výživu, šatstvo, byt a na neustále zlepšovanie životných podmienok. Napokon, je právo na ochranu domova zaručené aj článkom 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý pre bývalú Českú a Slovenskú Federatívnu Republiku nadobudol platnosť 18.03.1992 a bol uverejnený v Oznámení Federálneho ministerstva zahraničných vecí pod č. 209/1992 Zb. V zmysle tohto článku každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia (domova) a korešpondencie.

20. Európsky súd pre ľudské práva definuje domov ako miesto, kde sa rozvíja súkromný a rodinný život. Podľa Slovníka súčasného slovenského jazyka je domov miesto, kde sa človek narodil, kde býva, kde je doma, rodný domov.

21. Podľa rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/211/2013 zo dňa 29.05.2014, Ústava Slovenskej republiky pojem obydlie bližšie nedefinuje, nakoľko základné práva a slobody podľa ústavy je potrebné vykladať a uplatňovať v zmysle a duchu medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách. Pri vymedzení obsahu uvedených pojmov je potrebné prihliadať aj na príslušnú judikatúru týkajúcu sa predovšetkým čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ochrane obydlia sa vo svojej judikatúre venuje aj Európsky súd pre ľudské práva a hierarchia hodnôt v zmysle život, zdravie, obydlie a tak majetok je zrejme. Obydlie možno definovať ako miesto, kde osoba býva alebo vykonáva svoju obvyklú profesiu. Akékoľvek osoba, ktorej hrozí zásah do práva na obydlie by mala v princípe mať možnosť dať si preskúmať proporcionalitu a odôvodnenosť zásahu nezávislým súdom vo svetle relevantných princípov podľa článku 8 Dohovoru, a to napriek tomu, že podľa vnútroštátneho práva nemá právo bývať v byte.

22. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/1630/2002 zo dňa 28.07.2003, Práva a právom chránené záujmy osôb, ktoré stratili vlastnícke právo k domu, v ktorom je obydlie, je treba vždy porovnať s právom vlastníka na ochranu proti tomu, kto do jeho práva neoprávnene zasahuje. Pokiaľ by dôsledkom vypratania domu žalovanými bolo, že by žalovaní a ich rodina stratili akúkoľvek ľudsky dôstojnú možnosť bývania, že by sa z členov jeho rodiny stali bezdomovci a vznikli by aj dôvody pre nariadenie ústavnej výchovy maloletých detí, nebolo by možno dať prednosť majetkovým právam žalobcu pred realizáciou zhora uvedených základných ľudských práv žalovaným. Preto pokiaľ sa žalobca domáha vypratania domu, v ktorom žalovaní s maloletým dieťaťom žijú, pričom žalovaní nemajú možnosť zaisťovať si obydlie inak, je výkon práva žalobcu požadovať vypratanie domu v rozpore s dobrými mravmi. O rozpore výkonu práv žalobcu s dobrými mravmi by nešlo iba v prípade, ak by žalovaní svojvoľne poškodzovali práva žalobcu ešte ďalším závažným spôsobom, bezdôvodne by odmietali platiť primeranú čiastku za užívanie domu.

23. Ako to uviedol Najvyšší súd Slovenskej republiky v Uznesení zo dňa 27.10.2009 sp. zn. 1Cdo/98/2008, radikálnym zásahom do vlastníckeho práva žalobcu by sa vytvoril precedens, na základe ktorého by mal žalobca strpieť bezodplatné užívanie nehnuteľnosti žalovanými iba na základe ich zlej sociálnej situácie.

24. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20.11.1997 sp. zn. 1Cdo/48/1997 za zneužitie práva a teda aj vlastníctva, treba považovať konanie navonok dovolené, ktorým má však byť dosiahnutie nedovoleného výsledku voči osobe, ktorá sama musí konať podľa práva.

25. Krajský súd v Banskej Bystrici v rozhodnutí sp. zn. 17Co/42/2021 zo dňa 15.12.2021 konštatoval, že o rozpor výkonu vlastníckeho práva realizovaného žalobou na vypratanie nehnuteľnosti s dobrými mravmi by nešlo predovšetkým v prípade, ak by žalovaní svojvoľne poškodzovali práva žalobcu (Stanovisko občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky CPJN 6/2009 zo dňa 14.04.2009).

26. Predmetná vec je bezpochyby na jednej strane o ochrane vlastníka nehnuteľnosti a na druhej strane o obydľí a súkromí osoby. Ide o záujem na zabezpečenie bývania ako jednej zo základných sociálnych istôt. Vzhľadom na vyššie spomínaný význam práva na obydľie bolo potrebné vec posúdiť nielen z hľadiska opodstatnenosti ochrany práva žalobcov, ale komplexne zo všetkých do úvahy prichádzajúcich hľadísk, vrátane hľadiska, či ochranu vlastníckeho práva možno odoprieť s poukazom na § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Práve ustálenie uvedeného bolo rozhodujúce pre náležité skutkové a právne posúdenie veci. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie uvedenému nevenoval náležitú pozornosť.

27. Preto odvolaciemu súdu neostávalo nič iné, iba rozhodnutia súdu prvej inštancie postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b/ C.s.p. zrušiť a vec mu postupom podľa § 391 C.s.p. vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

28. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude v ďalšom konaní sa riadiť názorom odvolacieho súdu, ktorým je podľa § 391 ods. 2 C.s.p. viazaný, odstrániť všetky ním vytykané nedostatky, opätovne vec prejednať, v potrebnom rozsahu vykonať dokazovanie, výsledky celého konania zhodnotiť a až potom o veci rozhodnúť, pričom je potrebné náležite sa vysporiadať s relevantnou právnou i skutkovou argumentáciou strán sporu a nové rozhodnutie náležite v súlade s ust. § 220 ods. 2 a 3 C.s.p. odôvodniť.

29. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne aj o náhrade všetkých trov konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

30. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).